

Вячеслав Іванович Ляшенко,*д-р екон. наук, професор,*
ORCID 0000-0001-6302-0605
e-mail: slaval.aenu@gmail.com;**Оксана Анатоліївна Бородіна,***канд. наук з держ. упр.,*
ORCID 0000-0001-7469-9529
e-mail: borodinaoksana1306@gmail.com

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ

OPEN BANKING ЯК ПОВОЄННИЙ ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ЕКОСИСТЕМ ТА ПРОМИСЛОВИХ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ: ПРОЄКТНІ КЕЙСИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Постановка проблеми. Сфера сучасних фінансових послуг характеризується істотними динамічними змінами, а саме: появою нових стейкхолдерів, зміною треків та моделей взаємодії між ними, суттєвими процесами цифрової трансформації (нові фінансові концепції, програмні продукти, сучасні інтерфейси). Значну інноваційну перевагу у цій царині має фінансова технологія Open Banking (Відкритий банкінг), яка уможливує ефективну комунікацію між Fin Tech та Big Tech компаніями, банками, іншими клієнтами за допомогою стандартизованих API процедур та із застосуванням інноваційних методів захисту інформації. В системі Open Banking, API (Application Programming Interface - прикладний програмний інтерфейс) – це «технологічний місток», який дозволяє банківським установам та стороннім сервісам (Fin Tech-стартапам, бухгалтеріям, маркетплейсам) безпечно «спілкуватися» між собою та обмінюватися даними. Простими словами: якщо Open Banking – це ідея того, що фінансові дані клієнта належать клієнту, а не банку, то API – це розетка, в яку клієнт вмикає сторонній додаток, щоб він отримав доступ до цих даних. «У Європі компанії будують на ньому нові бізнес-моделі, монетизують дані, зменшують ринкові та операційні ризики та перетворюють доступ до фінансової інформації на стратегічну перевагу. В Україні більшість бізнесів досі не розуміють, що саме ця технологія визначатиме тих, хто виживе на ринку через 3–5 років. У фінансовому світі відбувається тихе, але фундаментальне зрушення. Гроші перестають бути чимось, що «лежить» на рахунках банків. Вони стають частиною екосистеми даних, які рухаються, аналізуються та працюють на бізнес у реальному часі. Попри те, що в Європі та Британії відкриті банківські інтерфейси вже кілька років як стали основою фінансової інфраструктури, в Україні більшість компаній все ще ставляться до Open Banking як до

модної технологічної забавки»¹. Така процедура робить фінансовий ринок відкритою екосистемою із фокусом на клієнтоорієнтованість.

Варто зауважити, що країни ЄС мають вагомий досвід у впровадженні наведеної технології банківського сервісу (відповідно до Європейських Директив про платіжні послуги PSD2/3) [1-5].

Однією з головних цілей PSD2 було дозволити доступ до рахунків та даних клієнтів новим стейкхолдерам – стороннім постачальникам (Third Party Providers TPP). До них належать постачальники послуг ініціювання платежів (PISP), постачальники платіжних послуг, які ініціюють платежі від імені клієнта, та постачальники послуг інформації про рахунки (AISP), організації, які дозволяють збирати дані з різних рахунків в одному місці. Усі API, що надаються банками, повинні були відповідати технічним вимогам та вимогам безпеки, зазначеним у регламенті, та захищати дані клієнтів. Як працює API в Open Banking? Традиційно банки були «закритими фортецями». API відкриває в цій фортеці контрольоване вікно у вигляді наступного алгоритму. 1. **Запит:** Ви використовуєте додаток (наприклад, для обліку фінансів), який надсилає запит через API до вашого банку. 2. **Дозвіл (Consent):** банк запитує у вас підтвердження. Ви даєте згоду на передачу конкретних даних. 3. **Передача:** API передає дані у зашифрованому вигляді без передачі ваших паролів чи логінів сторонньому додатку.

Основні типи API в системі Open Banking. Згідно з європейською директивою PSD2 (яка є основою для українського Open Banking), існують два основних типи API: 1) *AIS (Account Information Services):* Дозволяє «бачити» дані. *Приклад:* Додаток Моно чи застосунок для бюджетування збирає інформацію з усіх ваших рахунків в різних банках в один інтерфейс; 2) *PIS (Payment Initiation Services):* Дозволяє «діяти». *Приклад:* Ви купуєте товар в інте-

¹ Шишацька Н. Технологія, що визначить які бізнеси виживуть через п'ять років. *NV бізнес*. 2025. 21 грудня. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/open-banking-zmini-bez-yakih-ne-vtrimitis-ta-jih-strategichni-perevagi-50568664.html>

рнет-магазині, і замість введення даних картки, магазин через API дає команду вашому банку зробити переказ. Це дешевше і швидше за еквайринг.

Чому це важливо для стратегії України? Для реалізації стратегії «випереджаючого розвитку», Open Banking API є критичним: 1) для бізнесу: можливість автоматично вивантажувати виписки в хмарну бухгалтерію (наприклад, Xero чи QuickBooks) без ручного копіювання файлів; 2) для інвесторів: швидка перевірка кредитоспроможності підприємства через миттєвий аналіз його банківських транзакцій; 3) для держави: Інтеграція банківських API з «Дією» дозволяє отримувати виплати або сплачувати податки в один клік.

Безпека API – найважливіше питання. API в Open Banking набагато безпечніші за старі методи (наприклад, *Screen Scraping*), тому що: клієнт не дає сторонньому сервісу свій пароль від онлайн-банкінгу; в будь-який момент може відкликати доступ у налаштуваннях банку; API використовують стандарти шифрування банківського рівня (OAuth 2.0).

Водночас, український банківський сектор активно розвивається та цифровізується. Відповідно, повоєнна польсько-українська проєктна взаємодія з інтеграції платіжних систем, а також, організації транскордонних бізнес-екосистем (автоматизація корпоративних платежів, спрощення транзакцій клієнтам-промисловим підприємствам), може значно підвищити ефективність промисловості та інвестицій [6].

Польські банки та фінансові інституції значно зацікавлені у інвестиційних програмах та процесах, пов'язаних з відбудовою України та активізацією власної діяльності у цій сфері. Так, Польща є першою країною в Європі, чії правила щодо експортного та іноземного страхування інвестицій враховують війну в Україні, що дозволяє всебічно підтримувати польську підприємницьку діяльність у країні, одночасно активно беручи участь у її відбудові та модернізації. Закон про страхування, гарантоване державним казначейством Польщі, дозволяє Корпорації експортного кредитування (КУКЕ) захищати інвестиції польських компаній в Україні, незважаючи на триваючу війну. КУКЕ надає підприємцям страхування їхніх інвестиційних витрат та гарантує 100% повернення інвестиційних кредитів, що має заохотити банки фінансувати клієнтів, зацікавлених у роботі в Україні¹. І це лише деякі з нових можливостей підтримки іноземних інвесторів в Україні, зокрема процесу її відбудови.

Актуальність дослідження. Наведений контекст особливо актуалізує сучасні траєкторії цифрової трансформації фінансового ринку з огляду на те, що технологія відкритого банкінгу може бути елементом підтримки довгострокової економічної стабільності повоєнної України. Водночас, необхідними є дослідження, які дозволять ефективно оці-

нювати та пом'якшувати фінансові ризики, мобілізувати необхідні ресурси та створювати стабільні умови для наших банків та їхніх клієнтів при проведенні такого роду діяльності, аналізу створення можливостей та наслідків участі банківського сектору в бізнес-процесах, пов'язаних з відбудовою України. Наведені аргументи мають супроводжуватися теоретичним контекстом та аналізом прикладного застосування. «У ЄС такий підхід вже давно переріс з «експериментального» на базовий рівень конкурентоспроможності. Саме тому фінансові гравці там перетворюють Open Banking не на функцію, а на стратегічний актив. І тут згадується відомий вислів банкіра Натана Ротшильда: «Хто володіє інформацією, той володіє світом». У XXI ст. ця фраза набуває буквального сенсу: фінансова інформація стає головним ресурсом впливу й конкурентної сили. Одна з найбільш трансформаційних можливостей Open Banking – це створення суперраппок – єдиних цифрових платформ, де фінанси стають не окремим сервісом, а частиною повсякденного життя користувача. Компанії вже не зобов'язані бути банками, щоб пропонувати фінансові рішення. Вони можуть інтегрувати платіжні сервіси, інвестиційні інструменти, управління підписками, облік витрат і персоналізовані фінансові рекомендації – все це через відкриті API. Саме так працюють азійські гіганти на кшталт WeChat чи Grab, а в Європі нові суперраппки створюються навколо Open banking-платформ Revolut, Tink чи Solaris. Для українського бізнесу це означає можливість перейти від «точкових» сервісів до екосистемного підходу, де фінансові інструменти вбудовані у щоденну взаємодію користувача¹. А це – новий рівень лояльності, нові канали доходу та стратегічна незалежність від класичних банків [7].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Цифровізація банківського та взагалі фінансового сектору, її вплив на розвиток промисловості є предметом сучасних досліджень як вітчизняних, так і закордонних науковців. Так, науковцями Інституту економіки промисловості НАН України (В. Ляшенко, В. Антонюк, О. Хандій, Ю. Харазішвілі, Н. Швець) проводилася низка досліджень щодо засад формування інноваційних екосистем, в тому числі, фінансових [8], науковцями ДРІДУ НАДУ (Дніпропетровський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України) [9] досліджувалися Open Data технології у інвестиційних ініціативах. Перспективи розвитку концепції відкритого банкінгу в Україні, а також, урегулювання ринку Fin Tech на ринку банківських технологій є фокусом наукових зацікавлень сучасних дослідників Б. Пшик та У. Грудзевич [10], О. Яріш та М. Бугаєвського [11], М. Шаренка та К. Добрунової [12].

Грунтовними та системними є дослідження закордонних науковців у окресленій тематиці. Так, технологію Open Banking та інклюзивне фінансування

¹ Rozwój otwartej bankowości i rozwiązań paytech w Polsce – Strategie sektora, preferencje konsumentów i stan wdrożenia infrastruktury otwartych danych. Warszawski Instytut Bankowości. 2024. URL: https://www.wib.org.pl/wp-content/uploads/2025/01/Raport_WIB_PSD2.pdf

в Європейському Союзі у своїх роботах розглядають європейські дослідники Preziuso M., Koefer F., Ehrenhard M. [13]. Цифрову фінансову інклюзію, а також технологію відкритого банкінгу для різних верств населення та типів клієнтів банків аналізують Bianco M., Vangelisti M.¹. Регулювання ринку відкритих банківських послуг за допомогою Європейських спільних документів та протоколів вивчає Dzharagov P. [14]. Водночас, можна констатувати брак комплексних досліджень технології Open Banking в актуальних умовах розвитку галузевої нормативно-правової бази в Україні, старту у серпні минулого року можливостей для широкого впровадження таких технологій в Україні із прийняттям Положення про відкритий банкінг в Україні (Постанова Національного банку України від 25.07.2025 № 80)².

Розглянемо Open Banking API крізь призму основних економічних шкіл:

1. Інституціональна економіка (Теорія транзакційних витрат). Для послідовників Рональда Коуза та Олівера Вільямсона API – це «кілер-фіча» для зниження транзакційних витрат. Зниження асиметрії інформації: раніше лише банк знав, наскільки ви надійний позичальник, API робить вашу фінансову історію портативною. Ви можете «показати» її будь-якому іншому банку чи сервісу за секунду. Зниження витрат на пошук та перевірку: бізнесу не потрібно збирати паперові довідки; алгоритми через API миттєво оцінюють ризики. Зміна меж фірми: банки перестають бути «універсальними супермаркетами» і стають платформами. Вони делегують послуги (наприклад, страхування чи інвестиції) стороннім Fin Tech-компаніям через API.

2. Австрійська школа (конкуренція як процес відкриття). З погляду Фрідріха Гаєка, Open Banking API – це механізм, що посилює розподілене знання. Руйнування монополії на дані: «австрійці» вважають, що конкуренція можлива лише тоді, коли ринок відкритий для нових гравців. API позбавляє великі банки «монополії на клієнтську базу». Динамічна ефективність: API дозволяє маленьким стартапам конкурувати з гігантами, пропонуючи кращий сервіс (зручніший інтерфейс чи вузьку спеціалізацію), що стимулює постійні інновації.

3. Марксистська економічна теорія (питання власності та експлуатації). Тут погляд буде більш критичним, фокусуючись на власності на засоби виробництва (у даному разі – дані). Дані як новий капітал: Open Banking – це спроба повернути «засоби виробництва» (дані про транзакції) самому пролетаріату (клієнту). Клієнт нарешті отримує право розпоряджатися продуктом своєї діяльності. Ризик нової експлуатації: З іншого боку, марксистки могли б зауважити, що API лише дозволяє великим технологічним корпораціям (BigTech) ще ефективніше експлуатувати дані користувачів, висмокту-

ючи додаткову вартість через персоналізований маркетинг та мікрокредитування.

4. Школа поведінкової економіки (Nudge Theory). Для Річарда Талера та Данієля Канемана API – це інструмент керування вибором (choice architecture). Подолання інерції: Люди часто не змінюють банк через складність процедур. API дозволяє зробити перехід (Switching) безшовним. Автоматизація раціональності: API дозволяють створювати додатки-помічники, які автоматично відкладають гроші, аналізують шкідливі звички витрат або підкажуть кращі фінансові рішення, допомагаючи людям долати їхню когнітивну обмеженість.

5. Шумпетеріанська школа (Еволюційна економіка). Йозеф Шумпетер та його послідовники побачили би в Open Banking API інструмент «творчого руйнування» (creative destruction). Старіння традиційного банкінгу: API робить класичну модель відділень та закритих банківських систем архаїчною. Нові комбінації: інновація за Шумпетером – це «нова комбінація» існуючих ресурсів. API дозволяє поєднати банківські дані з логістикою (наш приклад з Чопом), ритейлом або охороною здоров'я, створюючи абсолютно нові ринки.

Таким чином, у контексті стратегії випереджачого розвитку, Open Banking API – це «еволюційно-інституційний клей», який дозволяє: лібертаріанцям – бачити вільний ринок капіталу; державникам – бачити прозору податкову систему та швидку відбудову; технократам – бачити автоматизовану цифрову економіку.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасного стану співпраці України та Польщі в сфері Open Banking, обґрунтування технології відкритого банкінгу як драйверу розвитку національних фінансових екосистем та промислових бізнес-моделей, виявлення потенційних можливостей для спільних проєктних кейсів у фінансовому та промисловому секторах національної економіки, з урахуванням зацікавленості банків та урядових структур Польщі.

Виклад основного матеріалу.

Виважена інноваційна промислова політика є одним з фокусів модернізації повоєнної економіки України. Зокрема, переробна промисловість є ядром економічної стратегії України, яка визначає стійкість держави та добробут її громадян [15-17]. Водночас, за умови нездатності ринку скоординувати безпрецедентно масштабні повоєнні трансформації, необхідним стають:

- по-перше, урядові координаційні заходи у сферах інновацій, розвитку навичок та інфраструктури,
- по-друге, сильна внутрішня фінансова система, яка здатна інвестувати в інновації.

В рамках повоєнного розвитку цільові інструменти повинні діяти скоординовано: підтримка

¹ Bianco M., Vangelisti M. I. Open Banking and Financial Inclusion. European Economy – Banks, Regulation and the Real Sector. 2022. P. 81–97. URL: <https://european-economy.eu/2022/open-banking-and-financial-inclusion/>

² Про затвердження Положення про відкритий банкінг в Україні: Постанова Національного банку України від 25.07.2025 № 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-25#Text>

НДДКР та освіти мають поєднуватися із підтримкою стратегічних галузей промисловості (наприклад, високотехнологічні або «зелені» напрями промислового розвитку).

Однією з ключових інновацій у сфері розвитку фінансової системи може стати концепція відкритого банкінгу (Open banking) – організаційна фінансова модель, і рамках якої банки та інші надавачі платіжних послуг відкривають доступ до даних третім сторонам, в числі яких можуть бути Big Tech та Fin Tech компанії, стартапи, ШІ-банкінг, хмарні інфраструктури. При цьому відкриття даних відбувається через стандартизовані API процедури при виконанні умови згоди користувачів. Така процедура трансформує закрити банківську структуру на клієнтоорієнтовану відкрити систему одночасно із дотриманням принципів прозорості, безпеки, контролю клієнта за власними даними.

Директива PSD2 (прийнята Європейським парламентом та Радою ЄС 25 листопада 2015 року)

мала на меті підвищення безпеки електронних платежів, захист даних користувачів фінансових послуг та інтеграцію ринку платежів у межах Європейського Союзу (ЄС)¹. Її впровадження було оцінено як крок до створення єдиного європейського цифрового ринку та підтримки економічного розвитку.

Технологію Open Banking в світі називають фінансовою революцією і цей ринок розвивається в Європі (Німеччина, Франція, Швеція). Бурхливим є розвиток Open Banking в Польщі. За останні 8 років кількість Fin Tech компаній збільшилася вдвічі (із 167 у 2018 році до 383 у 2025 році). Переважна більшість (більше 80%) польських Fin Tech компаній ведуть бізнес на польському ринку, набуваючи при цьому ролі внутрішнього інвестора². Інтерв'ю з експертами ринку дозволили оцінити за 5-бальною шкалою Лайкерта фактори, що визначають успіх впровадження відкритого банкінгу, розділені на групи, тобто TPP – треті сторони, ASPSP – банки, AP – держ.управління, що представлено на рис. 1.

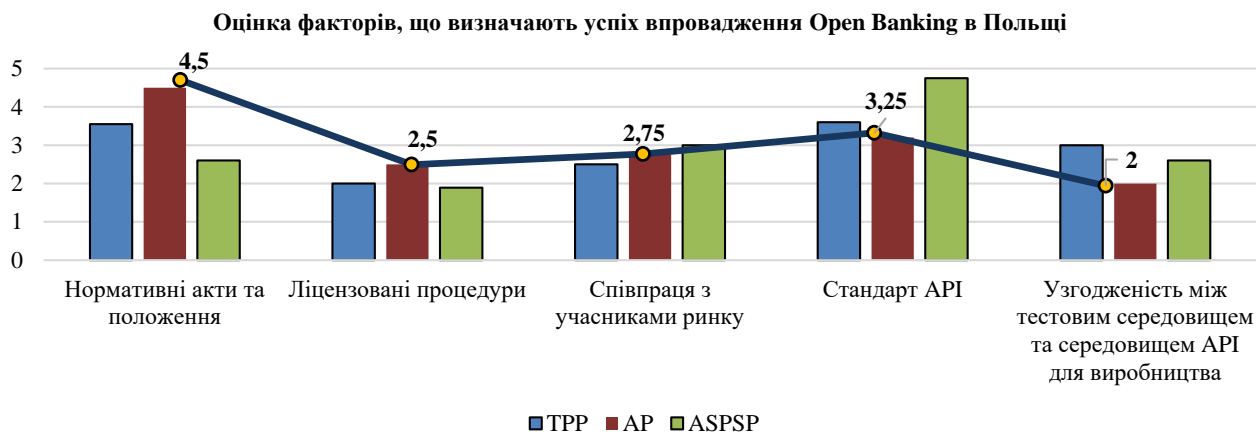

Рис. 1. Оцінка факторів, які за оцінкою польських експертів, визначають успіх впровадження технології Open Banking у фінансовому секторі Польщі (оцінювання проводилося за шкалою Лайкерта)

Джерело: Polskie banki są zainteresowane odbudową Ukrainy. URL: <https://www.zbp.pl/aktualnosci/raporty-i-analazy/polskie-banki-sa-zainteresowane-odbudowa-ukrainy>

Зростаюча інклюзивність фінансових технологій та динамічний розвиток Fin Tech сектору в Польщі свідчать про стійку тенденцію до цифровізації послуг – як комерційних, так і державних. Сьогодні Польща стоїть на порозі подальших проривів. Біометрія, штучний інтелект, миттєві платежі та токенизація – це тенденції, які вже рухають сектор і перетворюються на реальну цінність для споживачів та бізнесу.

Взагалі, перевагами технології Open Banking є наступні:

- розширення доступу до фінансових послуг (нові фінансові продукти, інтеграція банківських сервісів у повсякденні платформи, наприклад, e-commerce, мобільні додатки);

- стимулювання інновацій,
- підвищення прозорості бізнесу,
- зростання конкурентної боротьби, можливість отримувати фінансові послуги від небанківських стейкхолдерів цього ринку – фіттехів, маркетплейсів, сторонніх постачальників банківських послуг TPP.

- прискорення та оптимізація обслуговування,
- стимулювання доступу до банківських послуг малозабезпечених верств населення, що сприяє економічному зростанню та створенню робочих місць [19].

Враховуючи наведене, можна вважати технологію Open Banking драйвером розвитку ринку фінансових послуг. Європейські дослідники вважають,

¹ Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market, amending Directives 2002/65/EC, 2009/110/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, and repealing Directive 2007/64/EC (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj/eng>

² Mapa polskiego Fin Techu 2025. URL: https://bosFin.Tech.com/wp-content/uploads/2025/06/Polish_Fin_Tech_Map_2025.pdf

що Open Banking має певний потенціал у сприянні фінансовій та соціальній інклюзії.

Польський банківський та промисловий сектор зацікавлені у співпраці з Україною в її сучасному функціонуванні та, особливо, на етапі повоєнного відновлення. Працюють польські урядові інституції (Рада співробітництва з Україною), основними завданнями яких є:

- розробка та пропонування рішень для підтримки польсько-української співпраці,
- передача пропозицій та інформації державним органам та іншим національним установам, що беруть участь у діяльності, яка підтримує польсько-українську співпрацю,

- участь у співпраці між державними виконавчими органами, асоціаціями, торгово-промисловими палатами, що беруть участь у польсько-українській співпраці в галузі розвитку, зокрема у сфері відбудови України.

Рада також співпрацює на міжнародному рівні, що значно розширює потенціал для спільної діяльності. Банківський сектор є надзвичайно важливим елементом узгодженого плану в цьому відношенні. Банки знають ринок і здатні реально оцінити готовність підприємств та інвестиційний ризик. Банки також здатні надавати фінансування як меншим суб'єктам господарювання, так і створювати міжнародні консорціуми для більших, складніших проєктів.

Слід наголосити на важливій ролі кооперативного банкінгу у підтримці місцевого бізнесу у східній частині Польщі, який роками залучений до польсько-української співпраці на місцевому рівні та обслуговує багатьох малих підприємств у цій галузі, враховуючи велику кількість релокованого бізнесу із тимчасово окупованих територій на Сході України.

Відповідно до дослідження *Badanie ZBP pt. Zainteresowanie polskich banków udziałem w procesach biznesowych związanych z odbudową Ukrainy, wrzesień 2024* (Зацікавленість польських банків в участі в бізнес-процесах, пов'язаних з реконструкцією України), проведеного наприкінці 2024 року, приблизно 30% банків (але 70% зважено за активами) зацікавлені в участі в бізнес-процесах, пов'язаних з відбудовою України [19]. Найбільші комерційні банки та кооперативні банки, розташовані в прикордонному регіоні, зацікавлені в цьому процесі. Для всіх банків відбудова України асоціюється не лише із солідарністю, але, перш за все, з бізнесом, у якому хотіли б брати участь їхні клієнти.

Серед бар'єрів, які перешкоджають польським банкам для співпраці з Україною, дослідження називає наступні (рис. 2):

Отже, для банків Польщі найбільшим викликом залишається ризик війни та обмежена кількість інвестиційних проєктів, які їхні клієнти хотіли б реалізувати там за нинішніх умов. Банки також вказують на юридичні ризики та відсутність достатніх інструментів підтримки іноземних інвестицій в Україну. Водночас, польській банківський сектор та дотичні стейкхолдери зацікавлені в участі в програмах ЄС на відбудову України, наприклад, «Ukraine

Facility», яка виділяє понад 50 мільярдів євро. Банки очікують, що польські державні установи активно сприятимуть ефективному використанню програми польськими підприємцями.

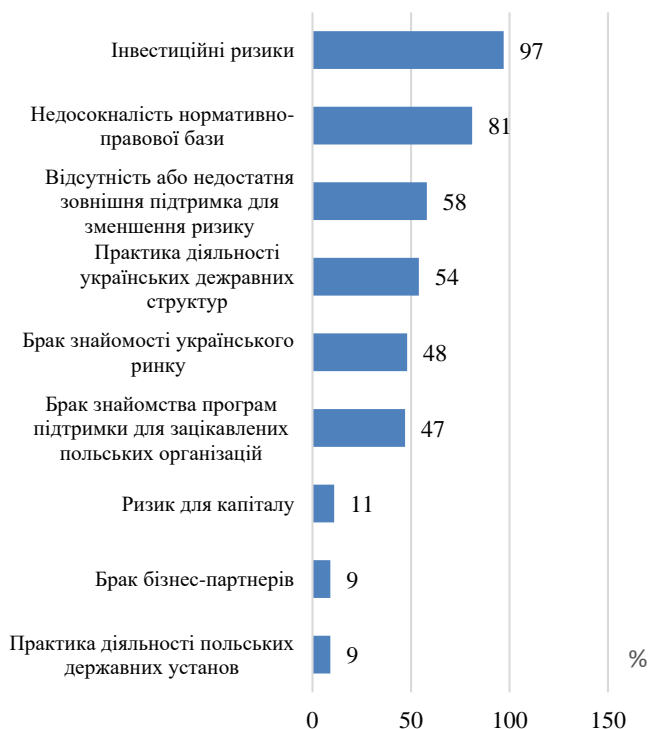

Рис. 2. Бар'єри, які ідентифікують польські банки для участі в бізнес-процесах, пов'язаних з відновленням України, %

Джерело: [4], Polskie banki są zainteresowane odbudową Ukrainy. URL: <https://www.zbp.pl/aktualnosci/raporty-i-analzy/polskie-banki-sa-zainteresowane-odbudowa-ukrainy>

Найчастішими причинами для участі у фінансування бізнес-процесів, пов'язаних із відбудовою України, польські банки називають очікування клієнтів банку (рис. 3).

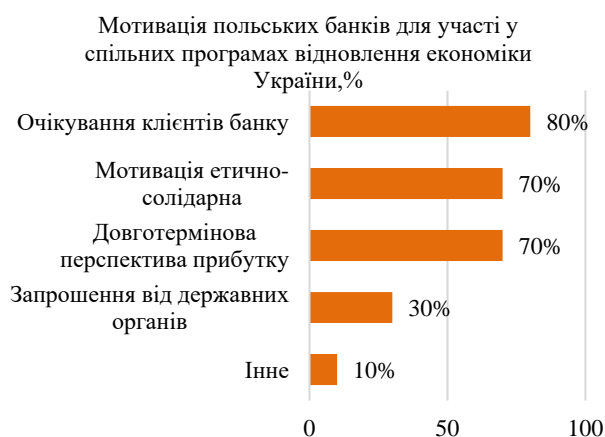

Рис. 3. Мотивація польських банків для участі у спільних програмах відновлення економіки України, %

Джерело: [4], Polskie banki są zainteresowane odbudową Ukrainy. URL: <https://www.zbp.pl/aktualnosci/raporty-i-analzy/polskie-banki-sa-zainteresowane-odbudowa-ukrainy>

Польські банкіри та підприємці зазначають, що незважаючи на складну ситуацію в Україні, авіаційні нальоти та пошкоджену інфраструктуру, тим не менш експортна, консультативна і інша економічна діяльність в Україні продовжуються та приносять користь польським підприємцям, які залишаються там. Варто розглядати цей процес з довгострокової перспективи, і що інвестиції, пов'язані з входом в Україну сьогодні, можуть значно окупитися після закінчення війни. В цілому, Польська банківська асоціація (ZBP) також запропонувала заходи щодо зменшення фінансових та юридичних ризиків. До них належать:

- створення та повне впровадження спеціальної програми розподілу ризиків/державних гарантій для банків, що обслуговують клієнтів, що працюють в Україні;

- захист від корупції та дискримінації польського бізнесу порівняно з компаніями та банками з інших країн, таких як країни, що не входять до ЄС;

- інші пропозиції включали консультативну підтримку польських організацій, включаючи банки, які мають намір брати участь у відбудові України,

- спеціальну підтримку інвестиційних проєктів, що реалізуються в Польщі та мають основне економічне обґрунтування для відбудови України за участю поляків.

Саме наведені аргументи є важливими для Української економіки у її воєнній та, особливо, повоєнній фазі. Адже, рівність є чинником сталого економічного зростання. Зменшення соціально-економічної нерівності сприяє соціальній згуртованості. Для України важливо зберегти цю перевагу через *інклюзивну фіскальну та заробітну політику*.

Прогресивна податкова система є інструментом соціальної солідарності. Оподаткування капіталу, доходів від власності, значних статків, наприклад, у промисловості, може забезпечити фінансову базу для програм відновлення, соціального захисту.

Якщо говорити про ключову мету економічної політики у повоєнному розвитку України, то можна констатувати, що розвиток переробної промисловості є шляхом до економічної безпеки та післявоєнного відновлення. Україні необхідно досягти збільшення частки переробної промисловості приблизно до 20% ВВП, що відповідає показникам розвинених країн і є необхідною умовою зростання доходів населення [20].

Майбутнє фінансових послуг – це безпечні рішення, засновані на передових інноваційних технологіях. Економічне зростання України можливе в рази, а не на відсотки. Історія післявоєнної Японії та Південної Кореї свідчить, що навіть за умов руйнувань, країна може подвоїти та потроїти ВВП за десятиліття [20].

У липні 2025 року набуло чинності *Положення про відкритий банкінг в Україні, прийняте Поста-*

новою Національного банку від 25.07.2025 № 80¹, яке запроваджує концепцію відкритого банкіngu в Україні. Це означає, що банки та інші фінансові установи зобов'язані – за згодою клієнтів – ділитися банківськими даними з третіми сторонами. Очікується, що в довгостроковій перспективі це докорінно змінить ландшафт фінансових послуг, створить конкуренцію між постачальниками та надасть користувачам значно більший контроль і зручність.

Ідея відкритого банкіngu полягає в тому, що клієнт може добровільно дозволити певній фінансовій або технологічній компанії доступ до інформації про свої рахунки – баланс, історію транзакцій, валюту тощо. Це звільнить користувачів від прив'язаності до окремих банківських додатків. Наприклад, замість того, щоб перевіряти рахунки в трьох різних додатках, вони зможуть використовувати один додаток, який відображає дані з усіх банків одночасно. Або ініціювати переказ коштів з рахунку в одному банку через інтерфейс іншого.

Найбільші занепокоєння викликає безпека даних. Однак, як наголошує Національний банк України, жодна компанія не зможе отримати інформацію про рахунок без прямої згоди клієнта. Ця згода має бути підтверджена за допомогою двофакторної автентифікації, наприклад, Face ID або SMS-коду.

Треті сторони не матимуть доступу до самих коштів – лише до інформації, необхідної для надання послуги. Усі постачальники повинні пройти перевірку та бути включеними до реєстру платіжної інфраструктури НБУ. Регулятор встановлює чіткі вимоги до таких компаній, зокрема щодо управління ризиками, захисту персональних даних та дотримання стандартів кібербезпеки. Відповідність цим вимогам є обов'язковою умовою для отримання автентифікації.

Очікується, що перші продукти відкритого банкіngu з'являться найближчими місяцями. Це можуть бути фінансові гаманці, системи особистого або бізнес-бюджетування, додатки для аналізу витрат та автоматизовані платіжні сервіси. Подібні рішення вже працюють у країнах ЄС і тепер можуть з'явитися також в Україні¹.

Корпоративні клієнти також отримають вигоду: нові послуги дозволять централізовано керувати дочірніми рахунками, автоматизувати звітність та пришвидшити фінансові операції з контрагентами. На практиці це наближає український бізнес до стандартів цифрового управління, де всі дані доступні в одному вікні та легко інтегруються з бухгалтерськими або ERP-системами.

Впровадження відкритого банкіngu отримало позитивні відгуки від бізнес-організацій. Європейська бізнес-асоціація привітала впровадження цієї моделі в Україні як свідчення готовності країни до фінансової модернізації та конвергенції з європейськими стандартами.

¹ Про затвердження Положення про відкритий банкінг в Україні: Постанова Національного банку України від 25.07.2025 № 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0080500-25#Text>

На даний час *Польські компанії прагнуть отримати пільгове фінансування для участі у відбудові України*. Польським підприємцям вже виділено 66 мільйонів злотих у вигляді позик для участі у відбудові України. Угоди підписано з 20 компаніями¹.

З цієї суми приблизно 65% – це інвестиційні кошти, а решта – фінансування обігових коштів. Найбільший інтерес до кредитів поки що виявили малі підприємства, на які припадає 37% фінансування. Польські компанії з ентузіазмом сприйняли цю модель підтримки своєї участі у процесі відбудови України. Міністерство фондів розвитку та регіональної політики прагне забезпечити, щоб підтримка була спрямована переважно на проекти, які мають періодичний характер та сприятимуть інтернаціоналізації польських компаній. Ще однією умовою отримання підтримки є здійснення інвестицій, що ведуть до розширення на український ринок, у Польщі¹.

Серед організацій, які отримують підтримку, є *виробник біотехнологічних препаратів, що використовуються для лікування діабету*. Іншим прикладом є *будівельна компанія, яка завдяки кредиту покращить свої виробничі потужності та збільшить експорт віконних рам*⁹.

Механізм програми розроблений для максимальної підтримки польської економіки в рамках підготовки до відновлення України. Якщо підприємець планує, наприклад, побудувати машинний парк або нову виробничу лінію, інвестиції повинні бути розташовані в Польщі. Варто також зазначити, що заявки надходять не виключно від компаній, розташованих поблизу кордону. Підприємці з усієї країни подають заявки на фінансування. Кредит доступний польським компаніям без обмежень щодо галузі чи розміру компанії. Підтримка покриває, серед іншого, витрати, необхідні для започаткування або збільшення торгівлі з українськими компаніями. Кошти кредиту також можуть бути використані для фінансування інвестицій у розвиток виробничих процесів або логістики. Максимальна сума кредиту становить 10 мільйонів злотих, процентна ставка – 2%, а термін погашення – 10 років.

Для певних галузей промисловості та інвестицій доступні додаткові преференції, такі як нижчі процентні ставки або подовжені терміни погашення. На кращі умови можуть розраховувати, зокрема, *компанії медичного сектору*, а також організації, які мають досвід роботи з українськими підрядниками. Програма є результатом добре продуманої стратегії, яка реагує на динамічні змінювані потреби ринку та має на меті створити реальну платформу підтримки польських компаній, які бажають взяти участь у відбудові України. Польський бізнес розглядає цей проект не лише як можливість активно брати участь у процесі відбудови, а й підвищити конкурентоспроможність та інтернаціоналізацію свого бізнесу. Інте-

рес, який ми спостерігаємо, підтверджує необхідність та важливість цієї ініціативи, яка сприяє розвитку польських компаній та побудові міцних міжнародних зв'язків. Заявки на кредит приймаються установами, які співпрацюють з BGK (Bank Gospodarstwa Krajowego). Серед них Bank Ochrony Środowiska SA, Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA, Lublin Development Foundation та Biłgoraj Regional Development Agency SA. Міністерство фондів розвитку та регіональної політики спільно з BGK створило інвестиційний комітет. Його завдання включає розробку рекомендацій щодо подальшого розвитку інструменту.

Щодо прикладів проєктних кейсів співпраці польського та українського бізнесу із застосуванням інноваційних відкритих технологій, вважаємо за доцільне можливість імплементації досвіду східних регіонів Польщі та програм їх регіональної підтримки, які вони отримують з зовнішніх джерел (в тому числі, Фондів ЄС).

Східні воєводства Польщі характеризуються нижчим рівнем економічного розвитку, ніж інші регіони. Однак саме тут, у пандемічний 2020 рік, темпи зростання ВВП були вищими, ніж у середньому по країні. Отримання коштів на розвиток дозволить прискорити процес вирівнювання економічного статусу регіону з рештою країни. Місцевим підприємцям, місцевим органам влади та ініціаторам у наведених регіонах Польщі, які створюють стартапи, із фондів ЄС запланована підтримка у розмірі 1,39 млрд євро². Інфографіка щодо отриманої допомоги регіонами (воєводствами) Польщі від європейських Фондів у рамках політики згуртованості має наступний вигляд (рис. 4), переважною більшістю вона приходилася на східні регіони Польщі.

За 2011-2020 роки рівень безробіття у Східній Польщі знизився з 11% до 4,3%. На жаль, незважаючи на явну готовність працювати та готовність місцевих компаній розвиватися, воєводства макрорегіону, як і раніше, залишаються на нижчому економічному рівні порівняно з іншими регіонами Польщі. Щоб вирівняти чинні диспропорції, завдяки підтримці ЄС вкотре буде реалізовано програму Європейських фондів для Східної Польщі (FEPW), яка є продовженням Програми Східної Польщі (POPW). За проведення конкурсів відповідає Польська агенція розвитку підприємництва (PARP)³.

Програма Європейських фондів Східної Польщі (FEPW) орієнтована на підтримку підприємств, що працюють у наступних воєводствах: Люблінському, Підкарпатському, Підляському, Свентокшиському, Вармінсько-Мазурському та деяких частинах Мазовецького воєводства (за винятком Варшавського та прилеглих повітів). Основна мета програми – закріплення умов, що сприяють конкуренто-

¹ Polskie firmy chętnie sięgają po preferencyjne finansowanie na udział w odbudowie Ukrainy. URL: <https://media.bgk.pl/komunikat-prasowy/polskie-firmy-chetnie-siegaja-po-preferencyjne-finansowanie-na-udzial-w-odbudowie-ukrainy/>

² Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2020. URL: https://www.ewaluacja.gov.pl/media/108925/Broszura_model2021_web_pl.pdf

³ Польська агенція розвитку підприємництва (PARP). URL: <https://en.parp.gov.pl/>

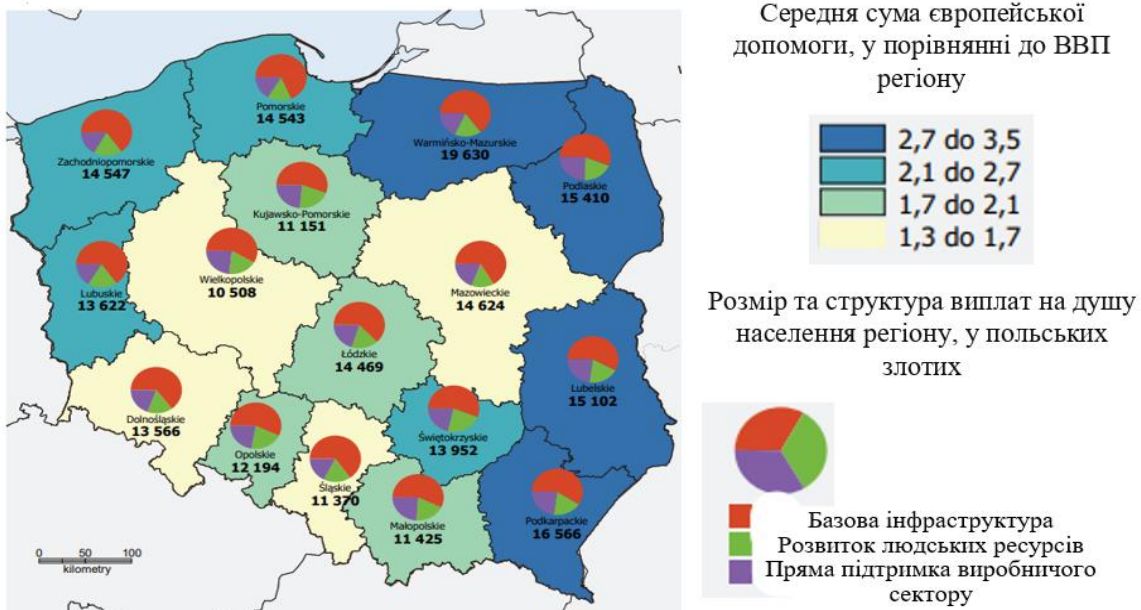

Рис. 4. Підтримка польських воєводств в рамках політики згуртованості від європейських Фондів у 2005-2020 р.р.

Джерело: Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2020. URL: https://www.ewaluacja.gov.pl/media/108925/Broszura_modele2021_web_pl.pdf

спроможності макрорегіону, та забезпечення вищої якості життя у цій частині країни¹.

До 2027 року польські підприємці із сектору мікро-, малих та середніх підприємств зі східних воєводств матимуть змогу скористатися численними програмами підтримки, фінансовими інноваціями, адаптованими до потреб регіону. Стартапи також зможуть розраховувати на допомогу у своєму розвитку. Інкубаційні програми реалізовуватимуться спеціалізованими інноваційними центрами, які працюють у партнерстві з іншими суб'єктами фінансової екосистеми підтримки стартап-підприємництва (у тому числі університетами, венчурними фондами, інститутами бізнес-середовища, підприємцями). Фінансування підтримуватиме розвиток підприємництва, нових технологій, рішень, корисних для довкілля та туризму. Новими стануть конкурси у галузі автоматизації та роботизації виробничих процесів. До завдань FEPW входило проведення процесу трансформації компаній у бік Індустрії 4.0. Що більше, підприємці матимуть змогу трансформувати бізнес-моделі у бік економіки замкнутого циклу. Програма також передбачає підтримку одиниць місцевого самоврядування (ОМСУ) у сфері транспортних мереж.

Підприємці та інші суб'єкти матимуть змогу подати заявку на фінансову допомогу в областях, які відповідають на проблеми, що виникають у Східній Польщі. Пріоритети, що реалізуються через PARP, включають: підприємництво та інновації, стійку

міську мобільність, стійкий туризм та цілісну транспортну мережу.

Підприємцям будуть доступні такі види діяльності:

- «Стартові платформи для нових ідей» – орієнтовані на подальше впровадження та розвиток стартап-екосистеми у Східній Польщі, тобто, підтримку стартапів та інноваційних рішень на різних стадіях розвитку. Він включає тестування і перевірку початкових ідей до підготовки відповідної бізнес-моделі. Більш просунуті стартапи також отримають допомогу у розвитку свого бізнесу.

- «Зміни у малому та середньому підприємстві (МСП)» – його метою є підвищення конкурентоспроможності підприємців зі Східної Польщі, які часто ґрунтують свою діяльність на місцевому рівні та конкурують за ціною, а не за якістю та різноманітністю пропозиції. Фінансування дозволить провести аудит та створити стратегію дизайну на основі процесу проєктування, що дозволяє впроваджувати інновації та реалізовувати ідею екодизайну. Завдяки програмі молоді компанії матимуть можливість створювати продукти, що суворо відповідають потребам одержувачів, а також проводити інноваційний маркетинг та просування бренду, що підвищить їхні шанси на досягнення успіху на ринку.

- «Zr Sustainable Urban Mobility» – конкурс, присвячений стійкій міській мобільності, включаючи будівництво та розширення інтегрованих міських транспортних мереж та цифровізацію системи міської мобільності. Програма також спрямована на

¹ FEPW – Fundusze Europejskie dla Polski wschodniej 2021-2027. URL: <https://inteligentny-rozwoj.com.pl/index.php/fundusze-europejskie-2021-2027/fepw-fundusze-europejskie-dla-polski-wschodniej-2021-2027/>

посилення розвитку сталого, інтелектуального, мультимодального транспорту та його розвиток у напрямі економіки з нульовим рівнем викидів.

- «Дорожня інфраструктура» – засоби для створення надрегіональної дорожньої інфраструктури, особливо інвестиції в інтеграцію регіональних та національних транспортних систем, включаючи створення інфраструктури заряджання автомобілів з нульовим рівнем викидів. Метою є покращення доступності регіональних шляхів сполучення та доступу до TEN-T.

- «Стійкий туризм» – основним завданням, що реалізується в даному напрямку, буде модернізація або будівництво об'єктів, що становлять елемент інтегрованого туристичного продукту та інфраструктури, що полегшує доступ до туристичних об'єктів. Зокрема, реалізовуватимуться туристичні продукти з надрегіональним впливом. Які мають право на допомогу, і насамперед ті, що проходять через межі воєводства (так звані внутрішні периферії) і з'єднують щонайменше два з них.

Новими заходами, реалізованими для підприємств зі східної Польщі, будуть:

- «Автоматизація та роботизація на МСП» – до програми увійдуть конкурси з автоматизації та роботизації виробничих процесів на польських підприємствах. Його мета – посилити стійке зростання та конкурентоспроможність МСП та створити робочі місця у цьому секторі, у тому числі за допомогою виробничих інвестицій. Розвиток у цьому аспекті прискорить процес трансформації компаній у бік Індустрії 4.0, що, як очікується, спричинить створення довгострокової конкурентної переваги з урахуванням світових тенденцій. Заходи, на які поширюється підтримка, включатимуть: проведення аудиту виробничих, сервісних та бізнес-процесів компанії та впровадження рішень, запланованих у карті цифрової трансформації, включаючи навчання/перенавчання співробітників управлінню новими процесами.

- «Циркулярна економіка в МСП» – конкурс, присвячений зокрема темам, пов'язаним з енергетикою та кліматом, з упором на проекти, які прискорять адаптацію міст до зміни клімату, підтримають біорізноманіття та стійку міську мобільність. Програма спрямована на задоволення потреб ринку, таких як труднощі із впровадженням рішень економіки замкнутого циклу або низька поінформованість учасників ринку. Зокрема, основна увага приділятиметься: усуненню дефіциту компетентності та проблемам, пов'язаним з фінансуванням розробки та впровадження рішень у галузі економіки замкнутого циклу. Це включатиме двоетапну підтримку комплексних проєктів МСП з реалізації бізнес-моделі трансформації економіки замкнутого циклу, у тому числі: консалтинг, включаючи аудит та аналіз потреб та потенціалу на можливість впровадження нових рішень чи створення карти зеленої трансформації, а також реалізацію заходів, що впливають із розробленої бізнес-моделі, наприклад, проєктуван-

ня та проведення необхідних коригувальних робіт, придбання або проєктування нових технологій, навчання чи перепідготовка співробітників.

Східна Польща все ще має невикористаний економічний потенціал, історично обумовлений серйозними проблемами розвитку. Польське агентство розвитку підприємництва бере участь у діяльності, спрямованій на усунення цих перешкод та посилення компаній, що там працюють, надаючи їм відповідні інструменти підтримки. Ключові програми для регіону включають програму «Європейські фонди для Східної Польщі», завдяки якій 1,39 млрд євро підуть у східні воєводства.

З огляду на позитивний досвід Польщі щодо отримання та використання коштів європейської підтримки для розвитку інфраструктури воєводств, зокрема, на реалізацію інноваційних проєктів малого і середнього підприємництва, а також, враховуючи євроінтеграційні напрямки зовнішньої політики України, вважаємо необхідним розглянути можливість застосування наведених зразків фінансової допомоги для повоєнного відновлення економіки України.

Так, вкрай актуальними для східних та центральних регіонів України, продовжують залишатися тренди деіндустріалізації, критичного зниження інноваційної активності, переміщення великого капіталу. Тому, підвищення підприємницької активності, розвиток підприємств малого та середнього бізнесу як за рахунок державної підтримки, так і за рахунок міжнародних партнерів та грантових програм, є одним з першочергових завдань для відбудови регіональної інфраструктури, формування ланцюгів поставок та логістичних шляхів.

Слід також зазначити, що інноваційна траєкторія розвитку корелює з браком інвестицій та висококваліфікованих фахівців, які, в свою чергу, повинні мати практичну підготовку на високотехнологічних підприємствах та теоретичну підготовку науково-технічних кадрів. Відновлення практично зруйнованої матеріально-технічної бази релокованих вузів та науково-дослідних інститутів також може відбуватися за рахунок фондových надходжень [21].

Перспективи євроінтеграції України відкривають можливість для потенціальної спроможності працювати з відповідними структурними фондами ЄС з метою отримання грантової підтримки для розвитку стартапів у регіональних інфраструктурних проєктах. Окрім того, представляється можливим запропонувати українським інституціям та бізнес-структурам, які займаються розробкою і впровадженням технологічних стартапів, звернутися до відповідних польських та європейських структур з пропозицією організації комплексних *технологічних інноваційних хабів* (ЄС-Польща-Україна). Предметом розробки у таких хабах можуть стати пропозиції українських вчених, науковців, практиків, бізнесменів щодо чистих технологій, nano-tech, bio-tech, нових матеріалів, робототехніки, а також ІТ та програмних додатків у галузі промисловості, забез-

печені коштами європейських структурних фондів, або зацікавлених іноземних, в тому числі польських інвесторів.

Перевагою для європейських партнерів у разі реалізації таких проєктів буде вагомий вклад у швидку повоєнну трансформацію та сучасну структурну перебудову регіональної інфраструктури, отримання інтелектуального капіталу, розвиток сучасних виробництв. Перевагами для регіонів Сходу України стане відновлення інфраструктури, виробничої активності, створення робочих місць, відновлення роботи промислових підприємств, наповнення бюджетів територіальних громад.

Висновки. Україна перебуває на етапі активної імплементації європейських стандартів, які мають створити повноцінну систему відкритих фінансових сервісів уже до 2027 року. Національний банк і Міністерство цифрової трансформації погодили три основні фази впровадження:

- 2023–2024: Регуляторна база та технічні стандарти (виконано).

- 2025–2026: Пілотні проєкти та перший ринок open-API.

- 2026–2027: Масове розгортання екосистеми.

«Саме період з 2025 по 2027 роки стане вирішальним для того щоб визначити, хто зможе закріпитися в новій фінансовій екосистемі, а хто залишиться поза грою. Через кілька років Open Banking стане такою ж очевидною частиною бізнесу, як інтернет чи електронна пошта. Питання не в тому, чи підключите ви API. Питання в тому, чи зможете побачити за цими API стратегічну силу, яка визначить вашу бізнес-модель, ризиковий профіль і здатність зростати. Бо зрештою, на глобальному фінансовому ринку залишаться лише дві категорії гравців: ті, хто побачили в Open Banking IT-інструмент та ті, хто зробили його серцем своєї фінансової стратегії» [20].

Участь польського банківського сектору та його клієнтів у відбудові України може бути елементом підтримки довгострокової національної економічної стабільності, але і вимагає ретельної підготовки, особливо враховуючи, що інші економічні потреби нашої країни конкуруватимуть за цей капітал. Це вимагає тісної співпраці між урядом, приватним сектором та міжнародними організаціями. Суттєвою проблемою української економіки є не ефективність, а її структура. Неоліберальна модель дерегуляції, приватизації, при цьому пасивна роль держави призвели до деіндустріалізації та відставання ВВП.

Україна має впроваджувати ідею «економічної інженерії», а саме – системного, з державною підтримкою, створення умов для інноваційно-інвестиційного розвитку, усунення бар'єрів та використання *бустерів – механізмів, в тому числі фінансових*, для стимулювання стратегічних галузей економіки. На цьому шляху використання викликів як інвестиційних ніш (імпортозаміщення, енергозбереження, індустріальні проєкти) може перетворити відносно слабкі напрямки на драйвери економічного зростання [21].

Водночас, треба враховувати, що економічна політика має фокусуватися на довгострокових стратегіях, що дають мультиплікативний ефект. Звичайно, при цьому короткострокові ефективні програми також можуть мати місце.

Європейський досвід доводить значущість державної підтримки промислових технологічних лідерів, які формують експорт, зайнятість, значно впливають на рівень ВВП. Інноваційна технологія відкритого банкінгу суттєво впливає на швидкість та якість банківського обслуговування, інтегрує вітчизняні промислові підприємства у глобальні ланцюги доданої вартості, формує національні фінансові екосистеми. Попри наявність певних вад та ризиків у вигляді загрози конфіденційності даних, концепція Open Banking трансформує традиційний сектор фінансів у відкриту клієнтоорієнтовану екосистему, що поєднує банки, Fin Tech, позабанкових надавачів послуг, інших стейкхолдерів. Вона стимулює інновації, персоналізує послуги і сприяє розвитку конкурентного середовища. Комплексна взаємодія підприємництва, науки, інвестицій та державної підтримки є необхідними умовами сталого технологічного зростання.

На даний час Європейський союз зацікавлений у пошуку партнерів у нових локаціях. Україна має значний промисловий потенціал, може стати майданчиком для ніаршорингу для розміщення європейських виробництв у стратегічних галузях, наприклад, енергетичні технології, фармацевтика, агробізнес, виробництво будівельних матеріалів. В таких моделях концепція Open Banking є гармонізуючою та зрозумілою платформою для усіх зацікавлених сторін у виробничому та бізнес-процесах, ключовим драйвером цифрової трансформації ринку фінансових послуг, водночас створюючи нові виклики для регуляторів і учасників щодо безпеки, прозорості та справедливих правил гри.

ЛІТЕРАТУРА

1. Shovkoplias H., Shvydka T., Davydiuk O. & Sharenko M. (2022) Development of directions for modernizing means of technology transfer financing at the account of the non-banking financial market under martial law. The example of Ukraine. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. Vol. 5, Iss. 13 (119). P. 52–59. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2022.265789>
2. Feyen E., Natarajan H., Saal M. Fintech and the future of finance market and policy implication. World Bank Group, 2023. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1914-8>
3. Humphrey D. B., Vale B. Scale economies, bank mergers, and electronic payments: A spline function approach. *Journal of Banking & Finance*, 2004, Vol. 28, Iss. 7. P. 1671–1696. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2003.05.003>
4. Polasik M., Huterska A., Iftikhar R., Mikula Š., The impact of Payment Services Directive 2 on the PayTech sector development in Europe. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 2020, Vol. 178. P. 385–401. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2020.07.010>

5. Metcalfe B. Metcalfe's Law after 40 Years of Ethernet. *Computer*. 2013, Vol. 46, Iss. 12. P. 26–31. <https://doi.org/10.1109/MC.2013.374>
6. Гордей О. Д., Серета Є. Г. Використання Open Banking у банківській системі України: можливості та ризики. *Підприємство та інновації*. 2024. Вип. 31. С. 18–24. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/31.3>
7. Гринчишин Я. Відкритий банкінг як драйвер розвитку ринку фінансових послуг. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 77. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-91>
8. Формування інституційного середовища модернізації економіки старопромислових регіонів України: монографія / В. І. Ляшенко, І. Ю. Підоричева, В. П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 472 с. URL: https://iie.org.ua/wp-content/uploads/application/pdf/mono_maket-2022_compressed.pdf
9. Бородіна О. Інноваційні підходи у регіональній політиці на прикладі принципів SMART-спеціалізації регіону. *Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад: Матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Дніпро, 27 листоп. 2020 р.) / за заг. ред. І. А. Чикаренко*. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 59–62. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2020_11_27_material_MUP.pdf
10. Пшик Б. І., Грудзевич У. Я. Удосконалення регулювання FINTEX на ринку банківських послуг в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-67>
11. Бугаєвський М., Яриш О. Концепція відкритого банкінгу України та перспективи впровадження. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLVII Міжнар. наук. студ. конф. за підсумками наук.-дослід. робіт студентів за 2023 рік (м. Полтава, 25 квітня 2024 р.)*. Полтава: ПУЕТ, 2024. С. 44–46. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/14208>
12. Шаренко М. С., Добрунова К. В. Open Banking в Україні: потенціал розвитку та переваги для споживачів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 1. С. 552–556. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.92>
13. Preziuso M., Koefer F., Ehrenhard M. Open banking and inclusive finance in the European Union: perspectives from the Dutch stakeholder ecosystem. *Financial Innovation*. 2023. Vol. 9. Art. 111. <https://doi.org/10.1186/s40854-023-00522-1>
14. Dzhaparov P. About PSD2 and open banking: Opportunities and challenges. *Izvestia Journal of the Union of Scientists – Varna Economic Sciences Series*. 2020. No. 9. P. 179–190. <https://doi.org/10.36997/IJUSV-ESS/2020.9.1.179>
15. Житник О., Кулакова С., Міняйленко І. Аналіз переробної промисловості України та шляхи зростання її конкурентоспроможності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-18>
16. Іщук С. О., Созанський Л. Й. Моделювання впливу структурних параметрів переробної промисловості на її ефективність (на прикладі країн ЄС). *Економіка промисловості*. 2021. № 1 (93). С. 60–78. <https://doi.org/10.15407/econindustry2021.01.060>
17. Madykh A. A., Okhten O. O. Modeling the transformation of the impact of production factors on the economy in the process of smart industry formation. *Econ. promisl.* 2018. № 4 (84). P. 26–41. <https://doi.org/10.15407/econindustry2018.04.026>
18. Стратегування смарт-спеціалізації країн та регіонів: європейський вимір / Ляшенко В. І., Харазішвілі Ю. М., Шевцова Г. З., Швець Н. Я., Вишневецький О. С., Чеботарьов Є. В., Солдак М. О., Підоричева І. Ю., Петрова І. П., Бородіна О. А., Трушкіна Н. В., Лішук О. В. та ін.; за ред. В. І. Ляшенка. НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2024. 241 с.
19. Довгань О. Роль відкритого банкінгу в цифровій трансформації ринку фінансових послуг в Україні. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 82. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-145>
20. Бородіна О. А., Ляшенко В. І. Повоснечне відновлення економіки: світовий досвід та спроба його адаптації для України. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42). С. 121–134. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).121-134](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).121-134)
21. Бородіна О. А. Інтеграція в європейський науково-освітній простір як фактор модернізації економіки України. *Актуальні питання розвитку сучасної науки та освіти: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 16–17 січня 2021 р.)*. Львів: Львівський науковий форум, 2021. Ч. 1. С. 15–17. <https://doi.org/10.32845/bsnau.2021.1.2>

Надійшла до редакції 13.03.2026

Прийнята до друку 16.04.2026

Опублікована 30.05.2026

REFERENCES

1. Shovkoplias, H., Shvydka, T., Davydiuk, O. & Sharenko, M. (2022). Development of directions for modernizing means of technology transfer financing at the account of the non-banking financial market under martial law. The example of Ukraine. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 5(13(119)), 52–59. <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2022.265789>
2. Feyen, E., Natarajan, H., & Saal, M. (2023). Fintech and the future of finance market and policy implication. World Bank Group. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1914-8>
3. Humphrey, D. B., & Vale, B. (2004). Scale economies, bank mergers, and electronic payments: A spline function approach. *Journal of Banking & Finance*, 28(7), 1671–1696. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2003.05.003>
4. Polasik, M., Huterska, A., Iftikhar, R., & Mikula, Š. (2020). The impact of Payment Services Directive 2 on the PayTech sector development in Europe. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 178, 385–401. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2020.07.010>
5. Metcalfe B. (2013). Metcalfe's Law after 40 Years of Ethernet. *Computer*, 46(12), 26–31. <https://doi.org/10.1109/MC.2013.374>
6. Hordei, O. D., & Sereda, Ye. H. (2024). Using Open Banking in the Banking System of Ukraine: Opportunities and Risks. *Pidpryemystvo ta innovacii*, 31, 18–24. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/31.3> [in Ukrainian].
7. Hrynchyshyn, Ya. (2025). Banking opening as a driver of development of the financial services market. *Ekonomika ta suspilstvo*, 77. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-91> [in Ukrainian].
8. Lyashenko, V. I. (Ed.). (2022). Formation of an institutional environment for the modernization of the economy of old industrial regions of Ukraine [Monograph]. NAS of Ukraine, Institute for Economics of Industry [in Ukrainian].
9. Borodina, O. (2020, November 27). Innovative approaches in regional policy using the example of the principles of SMART specialization of the region. *Innovative tools for ensuring investment and infrastructure development of united territorial communities* [Materials of the scientific-practical conference with international participation] (pp. 59–62). I. A. Chykarenko (Ed.) Dnipro: DRIDU NADU [in Ukrainian].
10. Pshyk, B. I., & Hrudzevych, U. Ya. (2023). Improving FINTEX regulation in the banking services market in Ukraine. *Ekonomika ta suspilstvo*, 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-67> [in Ukrainian].

11. Buhaiievskiy, M., & Yarish, O. (2024). The concept of open banking in Ukraine and the prospects for its implementation: *Current issues of science development and quality assurance of education in the 21st century* [materials of the International scientific and practical conference] (pp 44–46). Poltava: PUET. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/14208> [in Ukrainian].
12. Sharenko, M. S., & Dobrunova, K. V. (2025). Open Banking in Ukraine: development potential and benefits for consumers. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo, 1*, 552–556. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.92> [in Ukrainian].
13. Preziuso, M., Koefer, F., & Ehrenhard, M. (2023). Open banking and inclusive finance in the European Union: perspectives from the Dutch stakeholder ecosystem. *Financial Innovation, 9*. <https://doi.org/10.1186/s40854-023-00522-1>
14. Dzharparov, P. (2020). About PSD2 and open banking: Opportunities and challenges. *Izvestia Journal of the Union of Scientists – Varna Economic Sciences Series, 9*, 179–190. <https://doi.org/10.36997/IJUSV-ESS/2020.9.1.179> [in Bulgarian].
15. Zhytyk, O., Kulakova, S., & Minyaylenko, I. (2024). Analysis of Ukraine's manufacturing industry and ways to increase its competitiveness. *Ekonomika ta suspilstvo, 60*. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-18> [in Ukrainian].
16. Ishchuk, S. O., & Sozansky, L. Y. (2021). Modeling the influence of structural parameters of the processing industry on its efficiency (using the example of EU countries). *Ekonomika promyslovosti, 1* (93), 60–78. <https://doi.org/10.15407/econindustry2021.01.060> [in Ukrainian].
17. Madykh, A. A. & Okhten, O. O. (2018). Modeling the transformation of the impact of production factors on the economy in the process of smart industry formation. *Ekonomika promyslovosti, 4*(84), 26-41. <https://doi.org/10.15407/econindustry2018.04.026> [in Ukrainian].
18. Lyashenko, V. I. (Ed.) Strategizing smart specialization of countries and regions: the European dimension: monograph. NAS of Ukraine, Institute for Economics of Industry. <https://iie.org.ua/monografii/stratohuvannia-smart-spetsializatsii-krain-ta-rehioniv-ievropejskyj-vymir/> [in Ukrainian].
19. Dovgan, O. (2025). The role of open banking in the digital transformation of the financial services market in Ukraine. *Ekonomika ta suspilstvo, 82*. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-145> [in Ukrainian].
20. Borodina, O. A., & Lyashenko, V. I. Post-war economic recovery: world experience and an attempt to adapt it for Ukraine. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy, 1*(42), 121-134. [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).121-134](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).121-134) [in Ukrainian].
21. Borodina, O. A. Integration into the European scientific and educational space as a factor in the modernization of the Ukrainian economy [Materials of the 3rd International scientific and practical conference] (pp. 15-17). Lviv: Lviv scientific forum [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32845/bsnau.2021.1.2>

Received: 13.03.2026

Accepted: 16.04.2026

Published: 30.05.2026

Ляшенко В. І., Бородіна О. А. Open Banking як повоєнний драйвер розвитку національних фінансових екосистем та промислових бізнес-моделей: проєктні кейси співпраці України та Польщі

Дослідження присвячене аналізу інноваційної технології Open Banking для забезпечення сталого повоєнного розвитку економіки України. Концепція відкритого банкінгу розглянута у кореляції із теорією економічних шкіл, наведено правовий базис (європейський та український) для імплементації Open banking у практику сучасного банківського цифрового ринку. Наведено досвід країн Європи у впровадженні технології відкритого банкінгу для розвитку національних фінансових екосистем. Обґрунтовано переваги і недоліки технології. Виділено ідею «економічної інженерії» для впровадження у промислових бізнес-моделях, окреслено прикладну роль технології відкритого банкінгу використання у механізмах «економічної інженерії». Всебічно проаналізовано перебіг впровадження технології Open banking у банківський та промисловий сектор Польщі. Досліджено можливості використання технології відкритого банкінгу для участі польських банків та підприємств для участі у спільних проєктних кейсах повоєнного відновлення економіки України. Запропоновано можливість імплементації досвіду східних регіонів Польщі та програм їх регіональної підтримки, які вони отримують з зовнішніх джерел, в якості прикладних кейсів співпраці з Україною. Обґрунтовано обопільну зацікавленість та ефективність використання інноваційних банківських технологій для організації комплексних технологічних інноваційних хабів (ЄС-Польща-Україна). Предметом розробки у таких хабах можуть стати пропозиції українських вчених, науковців, практиків, бізнесменів щодо чистих технологій, nano-tech, біо-tech, нових матеріалів, робототехніки, а також ІТ та програмних додатків у галузі промисловості, забезпечені коштами європейських структурних фондів, або зацікавлених іноземних, в тому числі польських інвесторів.

Ключові слова: відкритий банкінг, банківський сектор, промисловість, фінансові екосистеми, повоєнний розвиток.

Liashenko V., Borodina O. Open Banking as a postwar driver of the development of national financial ecosystems and industrial business models: project cases of cooperation between Ukraine and Poland

The study is devoted to the analysis of the innovative technology Open Banking to ensure sustainable post-war development of the Ukrainian economy. The concept of Open Banking is considered in correlation with the theory of economic schools, the legal basis (European and Ukrainian) for the implementation of Open Banking in the practice of the modern banking digital market is presented. The experience of European countries in implementing Open Banking technology for the development of national financial ecosystems is presented. The advantages and disadvantages of the technology are substantiated. The idea of "economic engineering" for implementation in industrial business models is highlighted, the applied role of Open Banking technology used in "economic engineering" mechanisms is outlined. The progress of the implementation of Open Banking technology in the banking and industrial sector of Poland is comprehensively analyzed. The possibilities of using Open Banking technology for the participation of Polish banks and enterprises to participate in joint project cases for the post-war restoration of the Ukrainian economy are investigated. The possibility of implementing the experience of the eastern regions of Poland and their regional support programs, which they receive from external sources, as applied cases of cooperation with Ukraine is proposed. The mutual interest and effectiveness of using innovative banking technologies for the organization of complex technological innovation hubs (EU-Poland-Ukraine) are substantiated. The subject of development in such hubs may be proposals of Ukrainian scientists, scholars, practitioners, businessmen regarding clean technologies, nano-tech, bio-tech, new materials, robotics, as well as IT and software applications in the industry, provided with funds from European structural funds, or interested foreign, including Polish, investors.

Keywords: Open Banking, banking sector, industry, financial ecosystems, post-war development.